

Lieta C-416/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 6. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgerichtshof (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 27. jūnijs

Revīzijas sūdzības iesniedzēja:

Österreichische Datenschutzbehörde

Anonīmais lietas dalībnieks

Pamatlietas priekšmets

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula – VDAR) – Jēdziena “pārmērīgi pieprasījumi” VDAR 57. panta 4. punkta izpratnē interpretācija – Saprātīgas samaksas iekasēšana par izskatīšanu – Atteikums veikt izskatīšanu

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums interpretēt tiesību normu saskaņā ar LESD 267. pantu

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula – VDAR) 57. panta 4. punktā minētais jēdziens “pieprasījumi” vai “pieprasījums” ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver arī “sūdzības” saskaņā ar VDAR 77. panta 1. punktu?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

2) Vai VDAR 57. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “pārmērīgu pieprasījumu” konstatēšanai pietiek ar to, ka datu subjekts noteiktā laikposmā vienkārši ir nosūtījis uzraudzības iestādei noteiktu skaitu pieprasījumu (sūdzības saskaņā ar VDAR 77. panta 1. punktu), neatkarīgi no tā, vai runa ir par dažādiem faktiem un/vai pieprasījumi (sūdzības) attiecas uz dažādiem datu pārziņiem, vai arī papildus tam, ka pieprasījumi (sūdzības) regulāri atkārtojas, ir nepieciešams arī datu subjekta ļaunprātīgs nodoms?

3) Vai VDAR 57. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “acīmredzami nepamatota” vai “pārmērīga” pieprasījuma (sūdzības) gadījumā uzraudzības iestāde var brīvi izvēlēties, vai iekasēt saprātīgu samaksu, kas balstīta uz administratīvajām izskatīšanas izmaksām, vai arī jau pašā sākumā atteikties to izskatīt; ja atbilde ir noliedzoša, kādi apstākļi un kādi kritēriji uzraudzības iestādei ir jāņem vērā, it īpaši, vai uzraudzības iestādei primāri kā vismazāk ierobežojošais līdzeklis ir jāpieprasa saprātīga samaksa un vai tā ir tiesīga atteikties izskatīt acīmredzami nepamatotus vai pārmērīgus pieprasījumus (sūdzības) tikai tad, ja samaksas iekasēšana nenovērsīs to iesniegšanu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

VDAR 57. panta 4. punkts un 77. panta 1. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Datenschutzgesetz [Datu aizsardzības likuma] – *DSG*, *BGBl.* I Nr. 165/1999, tā redakcijā, kas publicēta *BGBl.* I Nr. 120/2017, 24. pantā tostarp ir noteikts:

“Sūdzība *Datenschutzbehörde* [Datu aizsardzības iestādei]

24. § (1) Jebkuram datu subjektam ir tiesības iesniegt sūdzību *Datenschutzbehörde*, ja tas uzskata, ka ar viņu saistītu personas datu apstrādē ir pieļauts VDAR pārkāpums [..].

[..]

(5) Ja sūdzība ir pamatota, tā ir jāapmierina. Ja pārkāpums ir attiecināms uz datu pārziņi privātajā sektorā, tai ir jāpieprasa izpildīt sūdzības iesniedzēja pieprasījumus sniegt informāciju, labot, dzēst, ierobežot vai pārsūtīt datus tādā apmērā, kāds nepieciešams, lai novērstu konstatēto pārkāpumu. Ja sūdzība nav pamatota, tā ir jānoraida.

[..]”

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Lietas dalībnieks 2020. gada 17. februārī iesniedza *Datenschutzbehörde* sūdzību saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) 77. panta 1. punktu par VDAR 15. pantā paredzēto piekļuves tiesību pārkāpumu.
- 2 Lietas dalībnieks apgalvoja, ka 2020. gada 7. janvārī viņš ir nosūtījis informācijas pieprasījumu saskaņā ar VDAR 15. pantu *B O BV* (atbildētāja) – sabiedrībai ar ierobežotu atbildību ar juridisko adresi Nīderlandē. Pieprasījums esot piegādāts 2020. gada 13. janvārī. Atbildētāja viena mēneša laikā nav reaģējusi uz pieprasījumu.
- 3 *Datenschutzbehörde* ar 2020. gada 22. aprīļa lēmumu atteicās izskatīt sūdzību par datu aizsardzību saskaņā ar VDAR 57. panta 4. punktu.
- 4 Pamatojumā *Datenschutzbehörde* norādīja, ka no 2018. gada 28. augusta līdz 2020. gada 7. aprīlim lietas dalībnieks tai bija iesniedzis kopumā 77 sūdzības par datu aizsardzību, proti, 4 sūdzības par datu aizsardzību 2018. gadā, 53 sūdzības 2019. gadā un vēl 20 sūdzības 2020. gada pirmajā ceturksnī. Tajās 46 gadījumos viņš esot atsaucies uz tiesībām uz dzēšanu un 29 gadījumos – uz piekļuves tiesībām. Sūdzību par datu aizsardzību pamatā būtībā esot vienādi fakti. Lietas dalībnieks sākotnēji esot iesniedzis informācijas vai dzēšanas pieprasījumus dažādiem datu pārziņiem. Pēc tam viņš esot iesniedzis sūdzību *Datenschutzbehörde* bieži vien dažas dienas pēc tam, kad bija beidzies “viena mēneša termiņš”, kurā pārziņis nebija atbildējis. Turklāt viņš regulāri sazinoties ar *Datenschutzbehörde* pa tālruni.
- 5 Lietas dalībnieks šo lēmumu pārsūdzēja *Bundesverwaltungsgericht* [Federālajā administratīvajā tiesā] (administratīvā tiesa).
- 6 Ar 2022. gada 22. decembra spriedumu administratīvā tiesa apmierināja sūdzību un pilnībā atcēla *Datenschutzbehörde* 2020. gada 22. aprīļa lēmumu. Pamatojumā administratīvā tiesa būtībā norādīja, ka nedz no VDAR 57. panta 4. punkta

formulējuma, nedz no VDAR apsvērumiem vai tās sistemātiskas interpretācijas nevar pietiekami droši secināt, kad “pieprasījums” ir uzskatāms par “pārmērīgu”. Rezumējot, “pārmērīgumam” saskaņā ar VDAR 57. panta 4. punktu esot nepieciešama ne tikai pieprasījumu regulāra atkārtošana, bet arī “acīmredzami provokatīvs vai ļaunprātīgs raksturs”, ko *Datenschutzbehörde* šajā gadījumā neesot pierādījusi. Pieprasījumu skaita izolēta vērtēšana varot patvaļīgi pasliktināt datu subjekta tiesisko aizsardzību.

- 7 *Datenschutzbehörde* apstrīdēja šo spriedumu *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākajā administratīvajā tiesā].

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 *Datenschutzbehörde* skatījumā lietas dalībnieks, pastāvīgi iesniedzot jaunas sūdzības, “pusotra gada garumā savā labā un nesamērīgi lielā mērā” salīdzinājumā ar citiem sūdzību iesniedzējiem, kuri iesniedz mazāk sūdzību, esot izmantojis “*Datenschutzbehörde* ierobežotos personāla resursus”. Turklāt esot jāpieņem, ka lietas dalībnieks arī turpmāk intensīvi vērsīsies *Datenschutzbehörde*.
- 9 Protams, lietas dalībnieka interesei saņemt informāciju saskaņā ar VDAR 15. pantu neesot nepieciešams papildu pamatojums. Tomēr priekšnoteikums sūdzībai par datu aizsardzību saskaņā ar VDAR 77. pantu kopsakarā ar *Datenschutzgesetz (DSG)* 24. panta 1. punktu esot zināma vajadzība pēc aizsardzības, kuras sliekšnis esot jānosaka zems. Pretējā gadījumā ES likumdevējs nebūtu piešķīris uzraudzības iestādēm iespēju saskaņā ar VDAR 57. panta 4. punktu dažos gadījumos atkāpties no principa, ka sūdzība ir bezmaksas, vai atteikties izskatīt sūdzību.
- 10 Savā atbildes rakstā uz revīzijas sūdzību [*Revision*] lietas dalībnieks lūdza noraidīt revīzijas sūdzību kā nepieņemamu vai, pakārtoti, kā nepamatotu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 11 *Verwaltungsgerichtshof* LESD 267. panta izpratnē ir tiesa, kuras nolēmumus saskaņā ar valsts tiesībām nevar pārsūdzēt.
- 12 Par pirmo jautājumu: Datu aizsardzības iestāde un administratīvā tiesa uzskata, ka datu subjektu sūdzības saskaņā ar VDAR 77. panta 1. punktu arī ir jāiekļauj jēdzienā “pieprasījumi” vai “pieprasījums” VDAR 57. panta 4. punkta izpratnē. Šajā lietā būtiska nozīme ir VDAR 57. panta 4. punktā ietvertā jēdziena “pieprasījums” interpretācijai, jo – ja 77. panta 1. punktā minētās sūdzības nav ietvertas – jebkurai uzraudzības iestādei principā būtu liegts saskaņā ar VDAR 57. panta 4. punktu atteikties izskatīt šīs sūdzības vai pieprasīt saprātīgu samaksu par to izskatīšanu neatkarīgi no to iespējamās acīmredzamas nepamatotības vai pārmērīguma.

- 13 VDAR nav sīkāk definēts jēdziens “pieprasījumi” VDAR 57. panta 4. punkta izpratnē. No 3. punkta konteksta var secināt, ka šis jēdziens ietver arī sūdzības saskaņā ar VDAR 77. panta 1. punktu, jo šo sūdzību izskatīšana ir jebkuras uzraudzības iestādes galvenais uzdevums. Vienlaikus uzraudzības iestāžu slogu palielina VDAR 57. panta 2. punktā noteiktais pienākums atvieglot sūdzību iesniegšanu, piemēram, nodrošinot sūdzības veidlapu, ko var aizpildīt arī elektroniski, un VDAR 57. panta 3. punktā paredzētais bezatlīdzības princips. Šajā kontekstā ir acīmredzams, ka VDAR 57. panta 4. punkts kā atkāpe no bezatlīdzības principa attiecas arī uz sūdzību, kas iesniegtas saskaņā ar VDAR 77. panta 1. punktu, izskatīšanu, lai atbrīvotu uzraudzības iestādes no acīmredzami nepamatotu vai pārmērīgu sūdzību izskatīšanas.
- 14 Šāda interpretācija ierobežo uzraudzības iestādes pienākumu izskatīt sūdzības saskaņā ar VDAR 77. panta 1. punktu un principā ir pretrunā ar VDAR 10. un 11. apsvērumā minētajiem regulas mērķiem. Tomēr gan saprātīgas samaksas pieprasījums, gan atteikums rīkoties obligāti ir jāpārbauda tiesā VDAR 78. panta 1. punkta izpratnē.
- 15 Katrā ziņā VDAR 57. panta 4. punktā ietvertā jēdziena “pieprasījumi” interpretācija un šīs normas piemērošana nav tik acīmredzama, lai nerastos pamatotas šaubas par uzdotā jautājuma risinājumu.
- 16 Par otro jautājumu: VDAR nav definēts ne jēdziens “pārmērīgs”, ne jēdziens “acīmredzami nepamatots”. VDAR 12. panta 5. punkta otrajā teikumā ir paredzēta atkāpe no bezatlīdzības principa attiecībā uz informāciju saskaņā ar VDAR 13. un 14. pantu, kā arī attiecībā uz visiem pārziņa paziņojumiem un pasākumiem saskaņā ar VDAR 15.-22. pantu un 34. pantu, un šis noteikums ir paralēls VDAR 57. panta 4. punktam. Gan VDAR 12. panta 5. punktā, gan VDAR 57. panta 4. punktā kā piemērs ir minēta “pārmērīgu pieprasījumu” vai “pārmērīgu pieprasījumu” regulāra atkārtošana. Tomēr tikai tas vien, ka sūdzības tiek iesniegtas ļoti lielā skaitā salīdzinājumā ar citiem sūdzību iesniedzējiem, nav uzskatāms par “pārmērīgu” vai ļaunprātīgu (nesamērīgu) tiesību izmantošanu, ja sūdzības attiecas uz dažādiem atbildētājiem un nav citu apstākļu, kas liecinātu par sūdzības iesniedzēja ļaunprātīgu nodomu. Viena sūdzības iesniedzēja izraisīts laika ieguldījums un piepūle, kas pārsniedz vidējo rādītāju, ir pārmērīgi tikai tad, ja to iemesls ir pārmērīgs daudzums nepamatotu vai neskaidru apgalvojumu, tomēr ņemot vērā, ka sūdzību iesniedzējiem parasti nav juridisku vai tehnisku zināšanu. Lai tiktu galā ar palielinātu darba slodzi, dalībvalstīm ir jānodrošina izveidotās uzraudzības iestādes ar pietiekamiem personāla un materiālajiem resursiem to uzdevumu veikšanai.
- 17 Būtu jāuzskata, ka VDAR 77. panta 1. punktā ikvienam datu subjektam piešķirtās tiesības tiek izmantotas ļaunprātīgi, tostarp tad, ja datu subjekts (primāri) nevis cenšas aizsargāt savus personas datus, bet gan cenšas sasniegt mērķus, kurus tiesību sistēma neatbalsta, piemēram, iesniegt sūdzību ar mērķi kaitēt pārzinim un/vai nepamatoti apgrūtināt uzraudzības iestādi (skat. Tiesas spriedumu, 2000. gada 23. marts, *Diamantis*, C-373/97, 33. un 34. punkts).

- 18 Tomēr uz jautājumu par VDAR 57. panta 4. punktā ietvertā jēdziena “pārmērīgs” saturu nevar sniegt neapšaubāmu atbildi, pamatojoties uz tā formulējumu vai kontekstu.
- 19 Par trešo jautājumu: Saskaņā ar VDAR 57. panta 4. punkta formulējumu abas alternatīvas uzraudzības iestādes rīcībai acīmredzami nepamatota vai pārmērīga pieprasījuma gadījumā, proti, “iekasēt saprātīgu samaksu, kas balstīta uz administratīvām izmaksām” vai “atteikties veikt pieprasīto darbību”, ir uzskaitītas viena pēc otras, un nav iespējams saprast, vai kāda no tām ir prioritāra. Tādējādi no VDAR 57. panta 4. punkta formulējuma nevar skaidri secināt, vai uzraudzības iestādes var brīvi izvēlēties starp šīm divām iespējām. Tiesību doktrīnā ir dažādi viedokļi par šo jautājumu: no vienas puses, tiek izteikts viedoklis, ka iestādei ir rīcības brīvība. No otras puses, tiek pausta nostāja, ka vispirms ir jāpieprasa saprātīga samaksa. Tikai tad, ja samaksas iekasēšana nenovērš acīmredzami nepamatotu vai pārmērīgu pieprasījumu iesniegšanu, uzraudzības iestādes nākamajā posmā ir tiesīgas atteikties tos izskatīt.
- 20 Tādējādi arī attiecībā uz VDAR 57. panta 4. punktā noteiktajiem diviem alternatīviem rīcības veidiem acīmredzami nepamatota vai pārmērīga pieprasījuma gadījumā šīs normas piemērošana ir apšaubāma. Tā kā Savienības tiesību pareiza piemērošana un interpretācija nešķiet tik acīmredzama, lai nepaliktu nekāds iemesls pamatotām šaubām (skat. Tiesas spriedumu, 1982. gada 6. oktobris, *Srl C.I.L.F.I.T.* u.c., 283/81, EU:C:1982:335), tiek uzdoti sākumā formulētie prejudiciālie jautājumi ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Vīnē, 2023. gada 27. jūnijā